

Itiner

	Táv	Szint	Jelzés
Erdőalja út, autóbusz forduló	-----	-----	-----
Virágos-nyereg	1,6	117	K+
Hármashatár-hegy	3,2	266	K
Fenyőgyöngye	5,5	270	K
Árpád-kilátó	6,9	349	K
Húvösvölgy, Gyermekvasút	11,2	419	K
Máriaremete, kegytemplom	14,4	492	K
dr. Pápa Miklós emléktábla	16	544	K
K+ jelzés elágazás	17,7	675	K
Kerek-hegy, S jelzés elágazás	20,4	726	K
Muflon itató	21,2	738	K
Turista emlékfal	23,9	884	K
Nagy-Szénás	24,2	909	K
Bükkös-árok – K+ jelzés elágazás	26,9	929	K
Piliscsaba, temető parkoló	32,8	958	K
Wass Albert fa	35,5	1049	K
Piliscsév	37,8	1051	K
Klastrompuszta, pálos kolostorrom	41,5	1219	K
Postás út – Z+ jelzés elágazás	44,6	1358	K
Kétágú-hegy alja – Z jelzés	45,8	1374	K
Kesztölc	47,6	1387	K
Dorog, vasútállomás	52,1	1399	K

Hit Pajzsa Nemzeti Egylet

Szent István emléktúra-50

RAJT	1.ep.: Virágos-nyereg	2.ep.: Hármashatár-hegy
Erdőalja út, autóbusz forduló	OKT bélyegzés	OKT bélyegzés
3.ep.: Árpád-kilátó	4.ep.: Máriaremete, kegytemplom	5.ep.:
.....	Bélyegzés: 20.15 – 23.15 óra
6.ep.: Muflon itató	7.ep.:	8.ep.: Piliscsaba, temető parkoló
OKT bélyegzés	Bélyegzés: 23.45 – 03.00 óra
9.ep.: Klastrompuszta	10.ep.: K jelzés – Z jelzés elágazás	CÉL
OKT bélyegzés	Kód.:	Dorog, vasútállomás
	Cél nyitás: 03.30 óra
		Cél zárás: 07.00 óra

Információ: 06/70-942-4410

SZENT ISTVÁN KIRÁLY

A magyar törzsek fejedelmei között Géza különleges hatalmi pozíciót vívott ki magának. Elsősorban politikai megfontolásokból nyugat felé fordult, és megnyitotta a kereszténységnek az ország kapuit. Ebben keresztény feleségének, az erdélyi Saroltának befolyása is érvényesült. Beengedte az országba Pilgrim passauai püspök követeit. A bajor papok egyike keresztelte meg őt, Mihály testvérét és 973-ban vagy 974-ben fiát, Vajkot, aki a keresztység vizében és lélekben történt szent újjászületések a passauai egyházmegye védőszentje után az István nevet kapta. Az országban azonban még túlsúlyban volt a pogányság, és a pogány elem keveredett a kereszténységgel. A királyi udvarban, Gézánál éppúgy, mint uralomra vágyó feleségénél, a keresztény gondolat kezdetben inkább dinasztikus és állami célokat szolgált, mintsem Krisztus szent ügyét. Géza, hogy a kereszténység felvételét és ezzel kapcsolatban a nyugati orientációt biztosítsa, s házának hatalmát megszilárdítsa, kizárta a trónöröklésből versenytársát, Koppányt, és természetesen ugyan kicsiny, de jellemben, bátorságban és helytállásban messze kiemelkedő fiát, Istvánt jelölte utódjává. Prágából meghívta Adalbert püspököt, hogy a megtérést elmélyítse, és István további képzését előmozdítsa. Adalbert volt az is, aki a fejedelmi ifjút megbérmálta, és vallási szempontból előnyösen befolyásolta. Ő közvetítette 995-ben az István és Gizella között létrejött házasságot is. Amikor az ifjú trónörökös atyja halálakor, 997-ben átvette a hatalmat, a keresztény szellem és vallásos világnézet már szilárd gyökeret vert benne. Egyelőre azonban még véres csatákat kellett vívnia az ellene fölkelt törzsfőkkel. A Veszprém melletti győzelem és Koppány halála őt legfőbb belső ellenségétől, az országot pedig a pogányságba való visszaeséstől szabadította meg. A Konstantinápolyban megkeresztelt Gyula és Ajtony leverése viszont a Bizánchoz való csatlakozás tervét hiúsította meg. Azonkívül István megszerezte magának a Tiszán és Dunán túl fekvő területeket, valamint Erdélyt, és ezáltal gyarapította országát, uralmát és birtokát.

Ezzel megteremtette messze néző uralkodói programjának előfeltételeit, és szívós energiával, okos taktikával fogott hozzá nemzetpolitikai fő feladatához.

A történelmi keresztút előtt álló országban négy nagy probléma jelentkezett: a kereszténység megkedveltetése és szívüggé tétele, közösségben az apostoli székkel és Nyugattal; az állam önállósága, vagyis nemzeti függetlenség mind a német-római, mind a bizánci császársággal szemben; erős monarchia és politikai egység fölépítése, vagyis a törzsi önállóság és hűbéri hatalom megszüntetése központi kormányhatalom alapítása által; s végül mindamellet, amennyire csak lehetséges, a magyar népi jelleg és szokások megőrzése a Nyugat-Európába való egyidejű beilleszkedés közepette.

Diplomáciai és politikai érzéke, mellyel nemegyszer a gyakorlatban egymásnak ellentmondó célokat is el tudott érni, korának, sőt mondhatni, az egész magyar történelemnek legnagyobb államférfiává avatta.

Politikai, vallási és társadalmi szempontból tulajdonképpen ő teremtette meg Magyarországot, István jelölte ki és biztosította a jövőbe vezető utat népének. A magyarságnak négy különböző szomszédos kultúra -- a török-mohamedán keleten, a görög-szláv a Balkánon, a latin-német nyugaton és a pogány-szláv északon -- feszültséggel teli területén kellett ezek ostromló befolyásával és ellentmondásaival küzdelmet folytatnia. A változást, amelyet István hozott, jól megvilágítja egy világpolitikai jelentőségű tény: trónra lépése előtt nem egészen fél századdal a magyar lovass csapatok még halálosan fenyegették Nyugatot és a kereszténységet, egészen az Augsburg melletti Lech-mezőig hatolva előre. Az István által alkotmányában, kiterjedésében, kultúrájában és történelemformáló erejében újjáalakított Magyarország ezzel szemben a keresztény Nyugat előretolt bástyája lett az előnyomuló mongol és török veszély ellen, és évszázadokon keresztül védőfal az ázsiai hódítók barbárságával szemben.

Nagy érdemeket szerzett az ország katolikus egyháza érdekében kifejtett munkájával is. Szerzetes papokat hívott Bajorországból, Csehországból, Olaszországból, és pedig bencéseket, kiváltképpen a clunyi reform követőit, Dél-Magyarországra pedig a görög bazilita rend férfi és női tagjait. Szent Márton hegyén (Pannonhalmán) apátságot alapított. Sok kolostort létesített, amelyek missziós központjai és gyűjtőpontjai lettek a vallásos s kulturális életnek. Elrendelte a vasárnap megszentelését és minden tíz falu számára templom építését. Saját költségén emelt Esztergomban, palotája közelében egy gyönyörű székesegyházat, Veszprémben egy női apátságot, és fölépítette Budán a Szent Péter és Pál templomot a székeskáptalannal együtt. Más templomokat gazdagon megajándékozott, javaikat közvetlen védelme alá vette. Ami a keresztény vallással és keresztény törvénnyel nem volt összeegyeztethető, annak hadat üzent és büntetéssel sújtotta. Ebben ő és pogány ellenlábasai egyformán koruk gyermekei voltak.

Mindazonáltal nem nyúlt a régi mondákhoz és énekekhez, amelyek a pogány ősokeket és hősokeket dicsőítették; a pogány korból származó népszokásokat, ha az új hittel nem ellenkeztek, megőrizte vagy megtöltötte őket keresztény tartalommal. E tekintetben a bölcs alkalmazkodás módszerét követte: enyhébb, józanabb, eredményesebb volt, mint Magyarország első hithirdetői.

Az állami törvényhozásban, a kormányzásban és gazdasági vonalon sikerült szerencsésen összeolvasztania a nyugati elemeket, mindenekelőtt a frank grófság-alkotmányt a hazaiakkal. Ugyanilyen messze néző megértéssel képviselte népe sajátosságát és érdekeit a határokon túl is. Gondolt Európa és a keresztény világ egységére. A keresztény magyar szellemet külföldön is jelenvalóvá tette: Jeruzsálemben bencés kolostort, Rómában zarándokházat, Konstantinápolyban díszes templomot építtetett.

Egyik fő munkatársa, a 993-ban Prágából érkezett Asztrik szerzetes útján II. Szilveszter pápához fordult jogai megerősítéséért és a teljhatalom kieszközléséért. Célja az volt, hogy a keresztény királyság méltóságára emelkedjék, nemkülönben, hogy már eleve kizárjon mindenféle függőséget a német birodalomtól és a szomszédos bajor egyháztól, s országa egyházát az állammal szorosabban egybekapcsolja.

Asztrik valóban kieszközölte urának a koronát, az előtte hordozott keresztet és azt az apostoli kiváltságot, hogy püspökségeket alapíthasson és egyházi főméltóságokat nevezhessen ki.

Az 1000. év karácsonyán kenték föl és koronázták királlyá Istvánt Esztergomban.

Ez egyenlő volt szuverén királyi méltóságra emelésével és apostoli küldetésének elismerésével. A pápától kapott előjogra támaszkodva birodalmának szilárd egyházi szervezetet adott: tíz egyházkerületet alapított (12 volt tervbe véve), köztük két érsekséget: Esztergomban és Kalocsán, valamint nyolc püspökséget.

Két fájdalmas esemény árnyékolta be élete alkonyát, mindkettő legbensejéig érintette.

Imre fiát, a rendkívül erényes ifjút rendelte és készítette elő trónörökösévé. Még halála

előtt meg akarta vele osztani az uralmat. Imrét azonban közvetlenül uralkodótársává koronázása előtt, 1031-ben egy vadászat alkalmával vadkan támadta meg és sebezte halálra. István másik gyermeke már korábban meghalt. Így nem maradt közvetlen örököse. Az Árpád-nemzetség egyetlen leszármazottja Vazul volt, ő azonban ifjúkori ballépése miatt börtönben ült. A súlyosan beteg király megkegyelmezett neki, kiengedte a fogságból, sőt azon gondolkodott, hogy még életében maga mellé veszi és trónra emeli. A rossz tanácsra hallgató hálátlan rokon azonban egy galád összeesküvésbe keveredett, aminek az volt a célja, hogy a királyt meggyilkolják és az országban visszaállítsák a pogányságot. Ilyen gázságot István nem hagyhatott büntetlenül, életművét nem engedhette elpusztítani. A királygyilkosság szándékáért halálbüntetés járt. István az összeesküvés három fejének kiszúratta a szemét és levágatta a kezét: ez abban az időben a súlyos gonosztevők szokásos büntetése volt, és a megérdemelt halálbüntetés esetén, mint itt, kegyelmi aktusnak számított.

Amikor halálát közeledni érezte, magához hívatta tanácsosait, s velük egyetértésben Pétert, Velencében élő nővérének fiát tette utódjává. Mindenkit arra intett, hogy maradjanak meg az igaz hitben, szeressék az igazságosságot, és főleg hűségesen ápolják a kereszténység zsenge vetését. Közel hetven éves korában -- a 11. században ritka magas korban --, 42 évi uralkodás után halt meg Mária mennybevitelének napján, akit oly bensőségesen tisztelt s akinek tiszteletére több templomot épített.

Halála előtt neki ajánlotta az országot.

Istvánt az egész nemzet gyászolta. Temetésére az egész országból sereglettek az emberek Székesfehérvárra. Ott, az általa alapított gyönyörű bazilikában -- mely éppen akkor készült el, és ebből az alkalomból gyorsan fölszentelték -- helyezték ünnepélyesen nyugalomra földi maradványait.

Az általános gyász igazi és szívből jövő volt. A nép érezte: István király személyében a dinasztia megalapítója, a kimagasló uralkodó és államalapító hunyt el, az erős és igazságos király, aki a szigort szelídséggel tudta párosítani. Tudott harcolni, ha a szükség úgy kívánta; mindazonáltal békeszerető volt. Támadó hadjáratot nem kezdeményezett, harcias nemzetét a gyümölcsöző béke világába vezette, és a még túlnyomóan vándorló, nomád életet élő népet a letelepedésre szoktatta.

Az ország határain kívül is nagy tiszteletnek örvendett, egyrészt történelmi szerepe miatt, másrészt azért, mert menekülteknek és más sorsüldözötteknek menedéket nyújtott, a Szentföldre, Konstantinápolyba, Ravennába vagy Rómába zarándokló idegeneknek pedig vendéglátást és kedvező átvonulást biztosított.

Mint uralkodó tudatában volt Isten előtti felelősségének. Ragyogó példája volt ennek, hogy Szent István templomában hivatalát évente letette, annak jeléül, hogy csak kölcsön kapta Istentől, és annak bizonyosságára, hogy hatalmát Istennek áldozza. Lelki arculata abban a „fejedelemtükörben" is visszatükröződik, amelyet fiának hagyott hátra latin nyelven. Talán nem ő maga írta, de mindenesetre az ő közelében, politikai s erkölcsi elvei értelmében szerkesztették. Az akkori Magyarországon mindenképpen a legjelentősebb irodalmi alkotás. Ezekben az Intelmekben (Admonitiones) többek között a következő uralkodói szabályok találhatók: „Uralkodjál szelíden, alázattal, békésen harag és gyűlölködés nélkül! A király koronájának legszebb ékszerei a jötettek; azért illő, hogy a király igazságossággal és irgalmassággal, valamint a többi keresztény erénnyel ékeskedjék. Minden nép saját törvényei szerint él; add meg az országnak a szabadságot, hogy aszerint éljen!"

Halála után még egyszer lázadást szított a pogány visszahatás; a császári hatalom nyomása is erősödött Magyarországgal szemben. Végül azonban az itt-ott fölbukkanó zűrzavar után különösen László és Kálmán király visszavezette az országot István nyomdokaiba. Azóta István a nép szívében mindinkább legendás hőssé, népe apostolává, védelmezőjévé és Magyarország eszményévé magasztosodott föl. Benne és vele a korona, királyság és nemzet szinte misztikus egységgé olvadt össze. Sírja sokat látogatott nemzeti búcsújáró helyé vált; számos imameghallgatás és csoda történt ott. Ünnepe nemzeti ünnep lett.

László király 1083. augusztus 20-án pápai engedéllyel, a magyar püspökök, apátok és előkelők jelenlétében oltárra emeltette Istvánt, Imrével és nevelője, Gellért csanádi püspök földi maradványaival együtt. Ez akkor egyenértékű volt a szentté avatással. István tisztelete nemsokára elterjedt az ország határain túl is.

Különösen Scheyernben és Bambergben, a bajor hercegi házzal való házassági kapcsolata következtében; azután Aachenben és Kölnben, ahová egyes ereklyéi is elkerültek; Montecassinóban, főleg a bencés rendnek tett kiváltságai miatt, és a belgiumi Namurben. XI. Ince pápa 1686 novemberében -- Buda visszafoglalása alkalmából -- az egész Egyházra kiterjesztette szeptember 2-ára helyezett ünnepét. Ma a világegyház augusztus 16-án, a magyar egyház augusztus 20-án (mint Magyarország fővédőszentjét) ünnepli.

Május 30-án a mai napig sértetlenül fennmaradt Szent Jobb ereklyét tiszteljük.

„Istenünk, aki Szent István királyt, a te hitvallódat a földön országunk koronájával ékesítetted és szentjeid közé emelted, kérünk, add meg, hogy aki a hit terjesztője volt Pannóniában, Egyházad védelmezője legyen a mennyben!”